

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Університету

_____ М. О. Кириченко
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» _____ 2021 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

напряму: *Педагогічні, науково-педагогічні працівники та керівники
закладів освіти*

назва відповідно до ліцензії

галузі знань: *01 «Освіта/Педагогіка»*

шифр та назва галузі знань

категорія слухачів: *«Керівні, науково-педагогічні та педагогічні працівники
закладів вищої та післядипломної освіти»;
«Керівні та педагогічні працівники закладів професійної
(професійно-технічної) освіти»;
«Керівні та педагогічні працівники закладів загальної
середньої освіти»;
«Керівні та педагогічні працівники закладів фахової
передвищої освіти (коледжів, технікумів)»;
«Керівні та педагогічні працівники закладів загальної
середньої освіти»*

назва категорії слухачів

тематичні курси: *Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного
навчання в закладах освіти*

ЗМІСТ

1. ПРЕАМБУЛА	4
2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	5
2.1. Галузь використання.....	5
2.2. Цільова група.....	6
2.3. Мета та завдання	6
2.4. Концепція підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти»	7
3. ОБСЯГ ГОДИН / КРЕДИТІВ ЄКТС , ЩО НЕОБХІДНИЙ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЙОГО ОРІЄНТОВНИЙ РОЗПОДІЛ ЗА СКЛАДОВИМИ Й ВИДАМИ РОБІТ	8
4. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СЛУХАЧА.....	10
4.1. Інтегральна компетентність	10
4.2. Загальні компетентності.....	14
4.3. Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні) компетентності.	14
5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНИХ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ, КЕРІВНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ППО, КЕРІВНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ, КЕРІВНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, КЕРІВНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (КОЛЕДЖІВ, ТЕХНІКУМІВ) ЗА ТЕМАТИЧНИМ КУРСОМ «ВІДКРИТА ОСВІТА ТА ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ».....	15
6. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ	16
6.1. Види контролю	16
6.2. Форми атестації слухачів курсів підвищення кваліфікації.....	17
6.3. Вимоги до випускної (підсумкової) роботи	17
6.4. Вимоги до публічного захисту (демонстрації) випускної (підсумкової) роботи.....	17
7. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	18
8. ЗМІСТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	18
8.1. Нормативна складова.....	18
8.2. Вибіркова складова (спецкурси).....	24
9. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	25
10. ДОДАТКИ ДО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	27

10.1. Співвідношення компетентностей, модулів і кредитів	27
10.2. Матриця відповідності компетентностей дескрипторам Національної рамки кваліфікацій	28
10.3. Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей	29

1. Преамбула

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти» укладена відповідно до Методичних рекомендацій щодо розроблення освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації у Центральному інституті післядипломної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти», затверджених вченою радою Центрального інституту післядипломної освіти (Протокол № 4 від 18 вересня 2018 р.) і вченою радою Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» (Протокол № 7 від 19 вересня 2018 р.) зі змінами та доповненнями, внесеними рішенням Вченої ради УМО від 25.11.2020 р.

Дана програма розглянута та схвалена на засіданнях:

- 1) кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій (Протокол № 16 від 07 грудня 2021 р.)
- 2) вченої ради Центрального інституту післядипломної освіти (Протокол № [] від 16 грудня 2021 р.)
- 3) вченої ради Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» (Протокол № [] від 21 грудня 2021 р.).

Автори-розробники:

Антощук Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Касьян Сергій Петрович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України;

Рецензенти:

Карташова Любов Андріївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з дистанційного навчання Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Хоменко Віталій Григорович – доктор педагогічних наук, професор, професор і завідувач кафедри, комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики Бердянського державного педагогічного університету.

2. Загальна характеристика

2.1. Галузь використання.

Освітньо-професійна програма (ОПП) підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти» базується на компетентісному підході, поділяє філософію визначення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу та в міжнародному Проєкті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING).

ОПП є нормативним документом для організації освітнього процесу в Університеті для таких категорій слухачів, як керівні, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів вищої та післядипломної освіти; керівні та педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівні, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти; керівні та педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти».*

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти» встановлює:*

- профілі загальних і спеціальних компетентностей з впровадження інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти;

- вимоги до змісту підвищення кваліфікації цих напрямів слухачів на компетентісній основі;

- нормативну частину змісту навчання, засвоєння яких забезпечує оновлення, вдосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок працівників із впровадження інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти в освітній процес відповідно до 7 і 8 (в окремих випадках за індивідуальним запитом за 9) кваліфікаційного рівня вимог Національної рамки кваліфікації;

- рекомендований перелік інваріантних і варіативних навчальних модулів;

- нормативні терміни навчання за очно-дистанційною формою;

- форми оцінювання результатів навчання;

- вимоги до оцінювання результатів навчання тощо.

ОПП *використовується* у процесі:

- розроблення та коригування робочих навчальних програм для окремих категорій слухачів – керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти»*;

- визначення профілів професійних компетентностей відповідно до Класифікатору професій працівників із впровадження інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти за категоріями;

- визначення форм оцінювання результатів навчання слухачів;

- розроблення навчальних і робочих навчальних планів за певною категорією працівників із впровадження інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти.

Програма є *обов'язковою* для підвищення кваліфікації фахівців даних профілів в Університеті, *придатна* для цілей ліцензування та акредитації діяльності Університету, атестації фахівців із впровадження інтерактивних, цифрових та змішаних технологій навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти, які підвищили кваліфікацію в Університеті.

2.2. Цільова група – керівні, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів вищої та післядипломної освіти; керівні та педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівні, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти; керівні та педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти»*, яким передбачено впровадження інтерактивних і цифрових технологій, змішаного навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти, до яких згідно з Положенням про дистанційне навчання (Наказ Міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04. 2013 р., Закону України «Про освіту» (ухвалений Верховною Радою України від 05.09. 2017 р. № 2145-VIII), Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р, Національною стратегією, розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (схвалено Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013) належать: особи, які забезпечують освітній процес із використанням інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо).

2.3. Мета та завдання.

Мета навчання за освітньо-професійною програмою полягає в удосконаленні управлінської, науково-методичної та професійно-фахової компетентностей керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної

середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти»*; розвитку загальних і спеціальних компетентностей; застосуванні оновлених компетентностей в умовах соціальних та цифрових трансформацій в освіті.

Для досягнення поставленої мети слід розв'язати наступні основні завдання:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, філософських та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності працівників закладів освіти;
- отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів професійної діяльності;
- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку слухачів в умовах відкритої освіти та змішаного навчання;
- оновлення та розширення знань теорії та практики із впровадження інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти;
- вивчення досвіду вітчизняних і зарубіжних закладів освіти щодо впровадження інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітньому процесі за технологіями відкритої освіти;
- розуміння технології організації відкритої освіти в закладі освіти та алгоритму складання змісту освітнього процесу;
- набуття практичних навичок щодо змісту, організації, форм і методів роботи викладача в умовах відкритої освіти та дистанційного навчання;
- розвиток інформаційно-цифрової компетентності учасників освітнього процесу в закладах вищої, післядипломної педагогічної, професійної (професійно-технічної), загальної середньої освіти та фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів);
- поглиблення практики застосування в освітньому процесі закладів освіти інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання за технологіями відкритої освіти.

2.4. Концепція підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти»*.

*Актуальність підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти»*. В умовах соціальних трансформацій, які потребують глибинних*

перетворень у системі освіти, важливого значення набуває підготовка керівників, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів освіти для роботи в цифровому суспільстві, які здатні забезпечити супровід реалізації освітньої політики як пріоритетної функції держави, що сприяє задоволенню освітніх і духовно-культурних потреб усіх суб'єктів освітнього процесу, розвитку їхньої здатності до саморозвитку та навчання упродовж всього життя.

Особливе місце в цьому процесі належить системі післядипломної педагогічної освіти (ППО), оскільки вона за своїм призначенням фактично забезпечує підвищення кваліфікації фахівців, є інструментом перебудови освітньої галузі і, відповідно, соціальних перетворень на якісно новому рівні, що забезпечить розвиток національної науково-освітньої інформаційної мережі та інформаційних ресурсів за головними галузями знань, її приєднання, зокрема, до європейських науково-освітніх мереж. Саме в системі ППО, враховуючи специфіку контингенту слухачів, можна створити інноваційно-розвивальне середовище, в якому, спираючись на професійний досвід фахівців, ініціювати їхній професійний та особистісний розвиток, сприяти проектуванню слухачем власної стратегії та траєкторії ефективної професійної діяльності.

Головна ідея підвищення кваліфікації слухачів за тематичним курсом «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти» полягає в розвитку їхніх загальних і спеціальних (посадово-функціональних компетентностей) на основі базової освіти, професійного та життєвого досвіду, особистісних інтересів, соціальних запитів і потреб держави щодо ефективного виконання професійних обов'язків, формування інформаційно-цифрової компетентності індивідуумів в умовах інформаційного суспільства, відкритої освіти та забезпечення освітнього процесу в умовах широкого впровадження інтерактивних, цифрових технологій та електронних засобів навчання в освітній процес за технологіями відкритої освіти.

Підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти» відбувається за очно-дистанційною або дистанційною формою відповідно до Концепції розвитку системи підвищення кваліфікації фахівців у Центральному інституті післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України та затверджених диференційованих моделей структури підвищення кваліфікації слухачів.

3. Обсяг годин / кредитів ЄКТС, що необхідний для реалізації освітньо-професійної програми робіт, та його орієнтовний розподіл за складовими й видами

Загальною обсяг програми підвищення кваліфікації за тематичним курсом для очної, очно-дистанційної, дистанційної форм навчання з урахуванням аудиторної та самостійної роботи становить для:

1) керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти 180 год. / 6 кред.;

2) керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 150 год / 5 кред.;

3) керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти - 150 год. / 5 кред. ЄКТС

4) керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) –120 год / 4 кред.

Кількість обов'язкових модулів – 5, а при обсязі 180 год., ще один додатковий модуль, що поглиблює знання та уміння, розвиває особистісно-професійні якості та цінності за провідними модулями професійного спрямування. Це дасть змогу диференціювати навчання слухачів із різною підготовкою та досвідом професійної діяльності, задовільнити індивідуальні потреби та уподобання слухачів курсів підвищення кваліфікації, а також, у майбутньому зараховувати попереднє неформальне навчання. Обсяг одного навчального модуля встановлений у межах 15 год. / 0,5 кред. або 30 год. / 1,0 кред. Кожен модуль має дві складові: нормативну та вибірккову.

Підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними моделями організації освітнього процесу за очно-дистанційною (дистанційною) формою для:

1) керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної педагогічної освіти.

Загальний бюджет часу становить 180 год. / 6 кред. ЄКТС, навчання може здійснюватися за:

- 1.1) трьох-етапною очно-дистанційною та дистанційною формою навчання:
I етап – організаційно-настановна сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС;
II етап – керована самостійна робота (дистанційно, 20 тижнів) 118 год. / 4,0 кред. ЄКТС;
III етап – залікова сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС.

Розподіл обсягу годин між етапами навчання; аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.1.

- 1.2) очною (онлайн) / дистанційною формою навчання (3 тижні).

Розподіл обсягу годин між аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.2.

2) керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Загальний бюджет часу становить 150 год. / 5 кред. ЄКТС, навчання може здійснюється за:

- 2.1) трьох-етапною очно-дистанційною та дистанційною формою навчання:
I етап – організаційно-настановна сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС;
II етап – керована самостійна робота (дистанційно, 17 тижнів) 88 год. / 3,0 кред. ЄКТС;
III етап – залікова сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС.

Розподіл обсягу годин між етапами навчання; аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.3.

- 2.2) очною (онлайн) / дистанційною формою навчання (2 тижні):

Розподіл обсягу годин між аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.4.

3) керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти.

Загальний бюджет часу становить 150 год. / 5 кред. ЄКТС, навчання може здійснюється за:

3.1) трьох-етапною очно-дистанційною та дистанційною формою навчання:

I етап – організаційно-настановна сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС;

II етап – керована самостійна робота (дистанційно, 17 тижнів) 88 год. / 3,0 кред. ЄКТС;

III етап – залікова сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС.

Розподіл обсягу годин між етапами навчання; аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.3.

3.2) очною (онлайн) / дистанційною формою навчання (2 тижні):

Розподіл обсягу годин між аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.4.

4) керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів).

Загальний бюджет часу становить 120 год. / 4 кред. ЄКТС, навчання може здійснюватися за:

4.1) трьох-етапною очно-дистанційною та дистанційною формою навчання:

I етап – організаційно-настановна сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС;

II етап – керована самостійна робота (дистанційно, 15 тижнів) 58 год. / 3,0 кред. ЄКТС;

III етап – залікова сесія (очно, 5 днів) 31 год. / 1,0 кред. ЄКТС.

Розподіл обсягу годин між етапами навчання; аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.5.

4.2) очною (онлайн) / дистанційною формою навчання (2 тижні):

Розподіл обсягу годин між аудиторною та самостійною роботою; нормативною та вибірковою складовими здійснюється відповідно до табл. 3.6.

4. Перелік компетентностей слухача

4.1. Інтегральна компетентність

Кваліфікаційний рівень 7: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері відкритої освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій або у процесі змішаного навчання, що передбачає проведення дослідження, застосування теорій та методів педагогічної науки у практиці професійної діяльності, яка характеризується комплексністю та невизначеністю.

Кваліфікаційний рівень 8: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі відкритої освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій або у процесі змішаного навчання, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики.

Таблиця 3.1

Розподіл часу за очно-дистанційною та дистанційною формами навчання (180 год. / 6 кред. ЄКТС)
(очні етапи 5 дн. + 5 дн.; 22 тижні)

Модулі	Загальний обсяг годин	Очні етапи						Дистанційний етап					
		Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)			Загальна к-сть	Обсяг аудиторних год. (дистанційно)		Обсяг самостійної роботи		
		Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)		Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	
Модуль 1	30	10	6	4	1	0	1	19	0	4	2	13	
Модуль 2	30	10	10	0	0	0	0	20	0	4	8	8	
Модуль 3	30	14*	14*	0*	1*	1*	0*	15*	2*	4*	3*	6*	
Модуль 4	30	10	10	0	0	0	0	20	2	4	6	8	
Модуль 5	30	10	10	0	0	0	0	20	2	4	6	8	
Модуль 6	30	6*	0*	6*	0*	0*	0*	24*	2*	0*	14*	8*	
	180	60	50	10	2	1	1	118	8	20	39	51	

* години відводяться на модулі випускової кафедри

Таблиця 3.2

Розподіл часу за очною / дистанційною формою навчання (180 год. / 6 кред. ЄКТС)

Модулі	Загальна к-сть год за модулем	Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)		
		Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)
Модуль 1	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 2	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 3	30*	20*	16*	4*	10*	2*	8*
Модуль 4	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 5	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 6	30	14	10	4	16	8	8
	180	90	66	24	90	42	48

* години відводяться на модуль випускової кафедри.

Таблиця 3.3

Розподіл часу за очно-дистанційною та дистанційною формами навчання (150 год. / 5 кред. ЄКТС)
(очні етапи 5 дн. + 5 дн.; 17 тижнів)

Модулі	Загальний обсяг годин	Очні етапи						Дистанційний етап					
		Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)			Загальна к-сть	Обсяг аудиторних год. (дистанційно)		Обсяг самостійної роботи		
		Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)		Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	
Модуль 1	30	12	8	4	0	0	0	18	0	4	0	14	
Модуль 2	30	10	10	0	1	1	0	19	2	4	5	8	
Модуль 3	30	16*	12*	4*	1*	0*	1*	13*	6*	0	1*	6*	
Модуль 4	30	12	12	0	0	0	0	18	0	4	6	8	
Модуль 5	30	10	10	0	0	0	0	20	4	4	4	8	
	150	60	52	8	2	1	1	88	12	16	16	44	

* години відводяться на модуль випускової кафедри

Таблиця 3.4

Розподіл годин за очною / дистанційною формою навчання (150 год. / 5 кред. ЄКТС)

Модулі	Загальна к-сть год за модулем	Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)		
		Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)
Модуль 1	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 2	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 3	30*	16*	12*	4*	14*	6*	8*
Модуль 4	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 5	30	14	10	4	16	8	8
	150	72	52	20	78	38	40

* години відводяться на модуль випускової кафедри.

Таблиця 3.5

Розподіл часу за очно-дистанційною та дистанційною формами навчання (120 год. / 4 кред. ЄКТС)
(очні етапи 5 дн. + 5 дн.)

Модулі	Загальний обсяг годин	Очні етапи						Дистанційний етап					
		Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)			Загальна к-сть	Обсяг аудиторних год. (дистанційно)		Обсяг самостійної роботи		
		Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)		Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	Інваріантна складова	Варіативна складова (спецкурси)	
Модуль 1	30	10	6	4	1	0	1	19	2	4	0	13	
Модуль 2	30	12	12	0	0	0	0	18	2	4	4	8	
Модуль 3	30	18*	14*	4*	1*	1*	0*	11*	8*	0*	1*	2*	
Модуль 4	15	10	10	0	0	0	0	5	0	4	0	1	
Модуль 5	15	10	10	0	0	0	0	5	0	4	0	1	
	120	60	52	8	2	1	1	58	12	16	5	25	

* години відводяться на модуль випускової кафедри

Таблиця 3.6

Розподіл годин за очною / дистанційною формою навчання (120 год. / 4 кред. ЄКТС)

Модулі	Загальна к-сть год за модулем	Обсяг аудиторних год.			Обсяг самостійної роботи (у год.)		
		Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)	Загальна к-сть	Нормативна складова	Вибіркова складова (спецкурси)
Модуль 1	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 2	30	14	10	4	16	8	8
Модуль 3	30*	20*	16*	4*	10*	2*	8*
Модуль 4	15	12	8	4	3	1	2
Модуль 5	15	12	8	4	3	1	2
	120	72	52	20	48	20	28

* години відводяться на модуль випускової кафедри.

Кваліфікаційний рівень 9: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі відкритої освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, або у процесі або у процесі змішаного навчання та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

4.2. Загальні компетентності.

Освітнологічна: здатність інтегрувати знання з сучасної філософії та соціології освіти, культурології, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію освітньої діяльності на засадах еколюдиноцентризму, демонструвати відповідні цінності у професійній діяльності.

Нормативно-правова: здатність організовувати діяльність фахівців системи освіти та/або власну професійну діяльність на основі нормативно-правових документів, вимог безпеки життєдіяльності, ринку освітніх послуг, автономії закладу (установи, організації) освіти та академічної свободи тощо.

4.3. Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні) компетентності.

Управлінська: здатність планувати, організовувати та контролювати професійну / освітню діяльність суб'єктів та / або власну професійну діяльність відповідно до сучасних вимог цифрового суспільства; володіти управлінськими технологіями супроводу та забезпечення якості освітнього процесу, організації сучасного освітнього середовища закладу (установи, організації) освіти в умовах реформ і соціальних трансформацій освіти; здатність створювати умови та здійснювати професійну діяльність на засадах лідерства та педагогіки партнерства; здатність мотивувати себе та інших суб'єктів освітнього процесу до цілеспрямованого руху до спільної мети.

Соціально-психологічна: здатність забезпечувати оптимальні соціально-психологічні умови професійної діяльності в умовах діалогу культур; сприяти взаємодії та згуртованості фахівців системи освіти, конструктивно розв'язувати професійні конфлікти, налагоджувати їх взаємодію з іншими освітніми організаціями, їх керівниками, іншими організаціями, що причетні до освітнього процесу; володіти формами та методами підтримки й розвитку / саморозвитку всіх його суб'єктів.

Науково-методична: здатність запроваджувати новітні форми, методи, технології освіти у професійній діяльності; конструктивно оцінювати зміст освіти, якість надання освітніх послуг і результатів роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників, проводити експертизу освітніх наративів та середовища, узагальнювати власний управлінський / педагогічний / науково-педагогічний досвід і презентувати його педагогічній спільноті; рецензувати та готувати до видання науково-методичні та дидактичні матеріали з питань професійної діяльності та її вдосконалення.

Інноваційно-дослідницька: здатність інноваційно та креативно вирішувати наукові / практичні / професійні завдання відповідно до вимог академічної

добročесності; планувати, організовувати та здійснювати експериментальні дослідження щодо визначення оптимальних умов організацій освітнього процесу; розвитку суб'єктів освітнього процесу; психолого-педагогічного та / або управлінського супроводу й підтримки інноваційних форм і методів роботи закладу освіти; визначати науково обгрунтовані перспективи інноваційних проєктів у галузі освіти тощо.

Компететність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку: здатність здійснювати освітню (самоосвітню) діяльність із метою оновлення, вдосконалення, розвитку посадово-функціональних компететностей; мотивувати себе та інших до професійного й особистісного зростання; розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самовдосконалювати) професійно важливі якості особистості фахівців системи освіти (громадянськість, відповідальність, рефлексивність, толерантність, здатність до діалогічної взаємодії та ін.); ціннісні орієнтації, що спрямовані на всебічний розвиток особистості всіх суб'єктів освітнього процесу як найвищої цінності суспільства.

Інформаційно-комунікаційна: здатність запроваджувати новітні інформаційно-комунікаційні, інтерактивні і цифрові технології та електронні засоби навчання в освітній процес; користуватися сучасною комп'ютерною технікою і мультимедійним обладнанням, різноманітними гаджетами та електронними засобами навчання для створення цифрового освітнього середовища; мережеві системи пошуку та оброблення інформації; створювати сучасні засоби навчання та електронні освітні ресурси й використовувати їх в освітньому процесі; користуватися хмарними технологіями та сервісами; застосовувати комп'ютерні програми статистичного оброблення та візуалізації даних моніторингу, результатів експериментального дослідження тощо.

5. Програмні результати навчання, що визначають нормативний зміст освіти

У результаті підвищення кваліфікації керівні, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів вищої та післядипломної освіти; керівні та педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівні та педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти; керівні та педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом *«Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти»*. мають:

1. Доказово обгрунтовувати актуальність та доцільність впровадження технологій змішаного навчання.

2. Застосовувати сучасні електронні засоби та персональні веб-ресурси в педагогічній практиці, фахово використовувати системи управління навчальними ресурсами.

3. Здійснювати педагогічний супровід освітнього процесу за змішаною формою навчання на принципах відкритої освіти, впроваджуючи новітні інформаційно-комунікаційні, інтерактивні і цифрові технології та електронні засоби навчання.

4. Уміти мотивувати суб'єктів змішаного освітнього процесу для досягнення спільної мети, професійно-особистісного розвитку з акцентом на результат та якість навчання, застосовуючи принципи відкритої освіти.

5. Демонструвати належні вміння діалогічного та толерантного електронного спілкування з усіма суб'єктами освітнього процесу.

6. Надавати консультації та допомагати здобувачам освіти формувати власні стилі навчання у форматі відкритої освіти, впроваджуючи новітні інформаційно-комунікаційні, інтерактивні і цифрові технології та електронні засоби навчання.

7. Розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самовдосконалювати) професійно важливі якості особистості суб'єкта освітнього процесу (громадянськість, відповідальність, рефлексивність, толерантність, здатність до діалогічної взаємодії тощо).

8. Здійснювати пошук, збереження, аналіз та презентацію професійно важливих знань із різних джерел та даних експериментальних досліджень із використанням сучасних електронних засобів та інформаційно-цифрових технологій та технологій відкритої науки.

9. Обирати оптимальну структуру та зміст основних видів забезпечення змішаного навчання, що відповідають вимогам відкритої освіти.

10. Уміти створювати та запроваджувати інноваційні соціально-педагогічні проекти у різних сферах суспільного життя, визначати обґрунтовані перспективи інноваційних проектів у галузі освіти.

11. Планувати, розробляти та організовувати електронні освітні курси в освітньому процесі на засадах еколюдиноцентризму, принципів відкритої освіти, керуючись нормативно-правовими документами, вимогами безпеки життєдіяльності, фінансової автономії, етичним кодексом педагога, вимогами інтеграції в європейський освітній простір.

12. Організовувати та супроводжувати освітній процес здобувачів освіти з використанням електронних освітніх курсів, персональних веб-ресурсів та цифрових засобів навчання.

13. Уміти коректно здійснювати вимірювання та оцінювання рівня успішності засвоєння матеріалу суб'єктів освітнього процесу та забезпечувати моніторинг ефективності освітнього процесу з використанням сучасних програмних засобів та технологій.

14. Здійснювати експертизу електронних курсів, ресурсів та засобів навчання та умови його психологічної безпеки, оцінювати рівень інформаційно-комунікаційної компетентності суб'єктів освітнього процесу.

6. Контроль якості навчання за освітньо-професійною програмою

6.1. Види контролю.

Захист випускної (підсумкової) роботи – форма педагогічного контролю, яка має виявити рівень та якість виконання слухачами індивідуальних завдань у процесі підвищення кваліфікації.

Реферат – форма педагогічного контролю, яка має виявити рівень та якість опанування слухачами змісту навчального модуля. Допускаються різні форми реферату – аналітичний огляд, есе тощо.

Тест – інструмент, що призначений для педагогічного вимірювання рівня та якості підвищення кваліфікації, який складається з системи тестових завдань, стандартизованої процедури проведення, обробки й аналізу результатів.

Самоконтроль призначено для самооцінювання слухачами ефективності особистої навчальної роботи щодо засвоєння змісту модулів (тем) ОПП. З цією метою в робочих навчальних програмах, навчально-методичних комплексах (навчальних посібниках тощо) для кожного модуля передбачаються питання для самоконтролю.

6.2. Форми атестації слухачів курсів підвищення кваліфікації

Атестація здійснюється у формі, визначеній нормативно щодо того чи іншого виду підвищення кваліфікації, зокрема:

- публічного захисту (демонстрації) випускної (підсумкової) роботи – курси підвищення кваліфікації за фахом, тематичні, авторські тощо;
- захисту випускної (підсумкової) роботи *або* реферату *або* тестування – курси підвищення кваліфікації за накопичувальною системою організації освітнього процесу.

6.3. Вимоги до випускної (підсумкової) роботи

Визначено в Положенні про випускну (підсумкову) роботу слухача курсів підвищення кваліфікації та порядок її захисту, затвердженому наказом ректора ДЗВО «Університет менеджменту освіти» № 01-01/515 від 24 грудня 2015 р.

Випускна (підсумкова) робота допускається до захисту рішенням випускової кафедри за умови її відповідності вимогам вищезазначеного Положення.

6.4. Вимоги до публічного захисту (демонстрації) випускної (підсумкової) роботи

До захисту випускної (підсумкової) роботи допускаються слухачі, які успішно та повною мірою виконали навчальний план підвищення кваліфікації.

Умовою допуску слухача до захисту є наявність роботи, оформленої за вимогами, які висуваються до даного виду робіт, рішення випускової кафедри, рецензії фахівця з відповідної галузі.

Захист випускної (підсумкової) роботи відбувається публічно на засіданні комісії, склад якої затверджується у встановленому в Університеті порядку.

Захист випускної (підсумкової) роботи *або* реферату з метою верифікації результатів підвищення кваліфікації відбувається на засіданні спеціальної комісії, створеної відповідно до Положення про підвищення кваліфікації керівних, педагогічних і науково-педагогічних кадрів освіти за накопичувальною системою організації освітнього процесу.

7. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

В Університеті функціонує система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, яка у контексті забезпечення якості підвищення кваліфікації передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості підвищення кваліфікації;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду й оновлення освітньо-професійних програм;
- 3) щорічне оцінювання слухачів (конкурс випускних (підсумкових) робіт), науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Університету, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи слухачів, за освітньо-професійною програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні програми підвищення кваліфікації фахівців;
- 8) забезпечення ефективною системою запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях / випускних (підсумкових) роботах слухачів і працівників Університету;
- 9) інших процедур і заходів.

8. Зміст підвищення кваліфікації фахівців системи освіти

8.1. Нормативна складова.

8.1.1. Мета та завдання нормативної складової

Мета нормативної складової – вдосконалення загальної та спеціальної компетентностей керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «*Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти*» шляхом реалізації наступних завдань:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із нормативних, соціально-педагогічних, управлінських, науково-методичних питань професійної діяльності педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівників закладів освіти щодо організації та впровадження змішаного навчання, та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти в освітній процес

закладу освіти та використання в науково-практичній діяльності різноманітних електронних освітніх ресурсів, засобів навчання на принципах відкритої освіти;

- підвищення компетентності слухачів щодо планування, організації та забезпечення освітнього процесу на засадах сучасних ІТ-технологій, відкритої освіти та змішаного навчання, а також сприяння професійно-особистісному розвитку керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) щодо проектування, розроблення та застосування електронних освітніх ресурсів та цифрових засобів навчання на засадах відкритої освіти.

8.1.2. Зміст нормативної складової

МОДУЛЬ 1.

ОСВІТОЛОГІЧНИЙ І НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ

Мета модуля: висвітлення основних підходів, генералізуючі світоглядні орієнтації сучасності, прагнення сформувати уявлення фахівців із інформаційно-комунікаційних технологій та електронних засобів навчання щодо своєї особистої причетності до осмислення філософії освіти, розвитку й закріплення етичних засад професійної діяльності, оновлення, розширення та та структуризація знань із нормативного правового забезпечення діяльності системи освіти.

Зміст модуля.

Європейські та національні цінності. Цінності освіти. Цінності особистості. Цінності-мета, цінності-засіб, цінності-умови тощо. Європейський освітній простір, демократична культура мислення, позитивна мотивація, психологічна установка, професійна компетентність. Система соціальних цінностей європейського освітнього простору: принципи, умови взаємозв'язку України та Європи. Наближення освітніх інституцій України до стандартів країн ЄС та досягнення їх відповідності загальноєвропейським критеріям якості. Формування готовності молодого покоління до повноцінної життєдіяльності в сучасному європейському просторі.

Освіта і філософія. Методологічні орієнтири сучасної науки та освіти. Методологічний плюралізм і педагогіка. Методологічна культура та педагогічна майстерність.

Поняття системи як основної управлінської категорії в теорії та практиці менеджменту. Ключові поняття, їх зміст та структура. Заклад освіти як складна відкрита соціальна система. Взаємозв'язок із зовнішнім та внутрішнім середовищем. Особливості функціонування та розвитку закладу освіти в умовах нестабільності та змін зовнішнього середовища.

Правове забезпечення дистанційної освіти в Україні. Джерела правового забезпечення дистанційної освіти. Порядок формування правового поля в

Україні згідно діючих норм. Стандартизація в системі освіти та документи про дистанційну освіту. Вхідження України в європейський цифровий освітній простір. Кадрове забезпечення галузі (освіти). Атестація педагогічних, науково-педагогічних та керівних кадрів. Правовий порядок управління освітою на всіх рівнях. Право інтелектуальної власності, авторське і суміжні права в освіті. Порядок захисту прав учасників дистанційного освітнього процесу.

Тенденції розвитку цифрової економіки та цифрового суспільства і відкритої освіти. Підвищення вимог до вирішення інформаційно-комунікаційних якостей всієї системи освіти. Проблеми в системі освіти, пов'язані з впровадженням змішаного навчання та шляхи їх подолання. Формування ефективних концепцій впровадження змішаного навчання в освіту. Напрями створення, зберігання і ефективного використання власних інформаційних ресурсів.

МОДУЛЬ 2.

МЕНЕДЖМЕНТ І ЛІДЕРСТВО

Мета модуля: вдосконалення управлінської компетентності слухачів, сприяння їх професійному й особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій системи освіти.

Зміст модуля.

Освітній менеджмент. Провідні тенденції і актуальні проблеми публічного управління освітою в умовах соціально-економічної трансформації України. Державно-громадське управління освітою як пріоритет державної освітньої політики. Організація діяльності органів місцевого самоврядування щодо планування та розвитку освіти. Державна політика забезпечення якості освіти в Україні: інструменти реалізації. Інтеграція науки, освіти і практики суспільної діяльності як критичний чинник забезпечення якості суспільного розвитку. Управління змінами в освітніх організаціях. Управлінська діяльність керівників в умовах реформування освіти.

Інноваційні процеси в системі управління освітою. Моделювання в теорії і практиці управління освітніми організаціями. Технологія моделювання розвитку закладу освіти. Технологія прийняття рішень в управлінській діяльності. Контроль як інтегрована функція управління закладом. Стратегічний менеджмент та маркетинг освітнього закладу. Маркетингові комунікації освітнього закладу. Бенчмаркінг. Управління людськими ресурсами. Фінансовий менеджмент закладу. Організація ефективних комунікацій в освітньому закладі та комунікативна компетентність керівників. Управління конкурентоспроможністю закладу. Менеджмент інноваційних освітніх проєктів. Менеджмент інклюзивної освіти.

Поняття та природа лідерства. Теорія лідерства. Лідерство та ефективне управління. Лідерство та ефективна комунікація. Лідерство та управління персоналом. Лідерство та стратегічне управління. Розробка стратегії розвитку закладу освіти на основі парадигми лідерства.

Лідерство як управлінська компетентність. Сила лідера та його вплив. Ефективність лідера. Концепції ситуаційного лідерства.. Технології самоменеджменту і тайм-менеджменту в професійній діяльності керівників. Авторитет, імідж, репутація керівника закладу освіти. Оптимізація персональної діяльності керівника.

Теоретичні положення щодо управління цифровим закладом освіти в умовах реалізації принципів відкритої освіти. Вплив інформації на якість рішення керівника закладу освіти. Використання ІКТ технологій в управлінській діяльності керівника закладу освіти.

МОДУЛЬ 3.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ

Мета модуля: вдосконалення соціально-психологічної компетентності слухачів при використанні інформаційно-комунікаційних технологій та спілкування в глобальній мережі, сприяння їх професійному й особистісному розвитку.

Зміст модуля.

Рефлексивна позиція педагогічних працівників як чинник подолання психологічних бар'єрів щодо впровадження освітніх інновацій та дистанційного навчання. Психологічна компетентність учасників освітнього процесу за дистанційною формою навчання у закладах освіти: сутність і умови розвитку. Психологічні чинники мотивації професійного вдосконалення персоналу в умовах впровадження дистанційного навчання. Психологічні умови розвитку конкурентоздатності організаторів дистанційного навчання (керівників, науково-педагогічних та педагогічних працівників із дистанційного навчання та інформаційно-комунікаційних технологій).

Психолого-управлінські технології підвищення ефективності професійної діяльності персоналу освітньої організації в умовах впровадження дистанційного навчання. Психологічні проблеми дистанційного управління в організації. Попередження і подолання проявів професійного стресу та синдрому «професійного вигорання» у професійній діяльності персоналу закладу освіти в умовах впровадження дистанційного навчання.

Психологічні особливості формування команди освітньої організації в умовах впровадження дистанційного навчання. Порівняльний аналіз характеристик команди і звичайної робочої групи в умовах впровадження дистанційного навчання. Орієнтація стилю діяльності менеджера або працівника організації на формування команди в умовах впровадження дистанційного навчання. Розвиток психологічної готовності керівників освітніх організацій до формування команди в умовах впровадження дистанційного навчання.

Культура віртуального спілкування (нетикет). Інтернет-небезпеки, що підстерігають користувача, психологічні небезпеки, яким може піддаватися людина в мережі, сучасними засобами антивірусного, антиспамового

програмного забезпечення, відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. Булінг у закладі освіти: сутність, наслідки, подолання.

Психологічні особливості ефективного е-ділового спілкування учасників освітнього процесу. Застосування правил: e-mail етикету, культури спілкування у форумах, чатах та соціальних мережах, мережевого сленгу, формування культури віртуального спілкування бібліотечними засобами. Розвиток уявлень про безпечне та правильне спілкування при побудові інформаційно-освітнього середовища освітнього закладу на базі хмарних технологій.

Психологічна готовність викладача: запас професійних знань, умінь та навичок; риси особистості (переконання, педагогічні здібності, інтереси, професійна пам'ять, мислення, увага, педагогічна спрямованість думки, працездатність, емоційність), які забезпечують успішне та ефективне виконання завдань викладача-тьютора щодо організації процесу дистанційного навчання.

МОДУЛЬ 4.

ПОСАДОВО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ

Мета модуля: вдосконалення науково-методичних компетентностей слухачів відповідно до вимог цифрового суспільства; оновлення, розширення і структуризація знань слухачів із питання дидактики відкритої освіти в умовах змішаного навчання. Розкрити сутність сучасних електронних засобів навчання, їх різновиди та принципи і алгоритм їх проєктування.

Зміст модуля.

Самоорганізація розвитку професійних компетентностей керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом: «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти» як елемент освіти впродовж життя. Використання цифрового середовища для розроблення smart-комплексу навчальної дисципліни науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти» Професійний розвиток керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Відкрита освіта та інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти», як елемент освіти впродовж життя. Дидактичні

аспекти організації освітнього процесу за змішаною формою навчання у закладах вищої освіти (університетів, академій, інститутів), ППО, професійної (професійно-технічної) освіти, загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) як елемент освіти впродовж життя. Фасилітативний супровід освітнього процесу в умовах змішаного навчання. Аспекти мовної політики в контексті інтернаціоналізації освіти та цифровізації суспільства в Україні.

МОДУЛЬ 5.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ

Мета модуля: вдосконалення інформаційно-комунікаційної (цифрової) компетентності слухачів із залученням інноваційних педагогічних технологій, спрямованих на практичну реалізацію принципів відкритої освіти; вдосконалення, поглиблення, розширення та систематизація знань слухачів із питань інформаційно-комунікаційних, інтерактивних технологій.

Зміст модуля.

Огляд засобів і технології формування відкритого освітнього простору. Аналіз впровадження в освітню діяльність закладів освіти сучасних технологій навчання.

Педагогіка в сучасних інформаційних освітніх середовищах. Електронна педагогіка як цілісне педагогічне явище. Психолого-педагогічні проблеми інтернет-навчання.

Темпи розвитку можливостей просування новітніх ІКТ і засобів зв'язку. Формування в суспільстві нового світогляду на процеси опанування таким явищем комп'ютерної доби як «великі бази даних» (так званих Big Date). Поняття «персональні дані», «доповнена та змішана реальність», «штучний інтелект», «гейміфікація та симуляція».

Реформи в законодавстві, в науково-освітній діяльності щодо вирішення безпекових проблем інформаційно-комунікаційної діяльності. Роль технічних засобів захисту інформації в системі міжнародних відносин.

Е-дидактика. Освітній процес в режимі онлайн: методика проведення занять. Використання аудіовізуальних засобів навчання в онлайн-заняттях. Педагогічна діяльність в умовах дистанційного навчання. Аналіз програмного забезпечення з позицій його дидактичних можливостей. Сервіси інтернет та технічні засоби для проведення онлайн-занять. Онлайн-навчання: кореляція дидактики і цифрових технологій в освітньому процесі закладу освіти. Сутність та характеристика навчально-методичного забезпечення змішаного освітнього процесу. Нормативно-правове забезпечення змішаного навчання.

Поняття інформаційно-освітнього середовища. Основні компоненти та функції інформаційно-освітнього середовища закладу освіти. Модель освітньо-інформаційного середовища закладу освіти. Web-сайт закладу освіти як елемент інформаційно-освітнього середовища відкритої освіти.

Інформаційно-освітні ресурси відкритої освіти в Україні та за кордоном. Приклади відкритих освітніх ресурсів за кордоном. Відкриті освітні ресурси в Україні.

Поняття та функції персональних веб-ресурсів. Роль і значення створення персонального веб-ресурсу педагогічного працівника (керівника). Напрями удосконалення персонального веб-ресурсу педагогічного працівника (керівника). Формування навичок застосування сервісів Google в процесі створення власних електронних продуктів в мережевих спільнотах. Аналіз змістового і тематичного наповнення персональних веб-ресурсів педагогічних працівників (керівників) закладів освіти. Сутність і призначення, основні цілі та завдання персонального веб-ресурсу. Використання персонального веб-ресурсу в освітньому процесі.

Вимоги до персональних веб-ресурсів керівників (викладачів). Сервіси для створення персональних веб-ресурсів. Створення акаунту на Google. Створення блогу на сервісі Blogger. Створення сайту за допомогою конструктора Wix.

Веб-ресурс як форма представлення індивідуальних професійних та творчих досягнень педагогічного працівника (керівника) закладу освіти.

Індивідуальний мобільний простір керівника (викладача) закладу освіти.

8.2. Вибіркова складова (спецкурси)

8.2.1. Мета та завдання вибіркової складової

Мета вибіркової частини – забезпечення особистісно-професійних потреб та інтересів слухачів шляхом реалізації наступних *завдань*:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із психолого-педагогічних питань професійної діяльності відповідно до індивідуальних потреб і запитів керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та післядипломної освіти; керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти; керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) щодо застосування новітніх інформаційно-комунікаційних, інтерактивних і медіа-технологій та електронних засобів навчання та розбудови відкритої освіти;
- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення, що забезпечується можливістю вибору змісту навчання слухачами відповідно до їхніх потреб і запитів;
- сприяння особистісному розвитку працівників закладів освіти як важливому чиннику їх професійного вдосконалення.

Зміст вибіркової складової складають спецкурси, які поглиблюють зміст модулів професійного спрямування і складають відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» не менш ніж 25% від загального обсягу годин. Анотований перелік спецкурсів вноситься до робочих навчальних планів у вигляді Додатка.

9. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма.

На Європейському рівні (у галузі освіти):

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): / Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти; Європейський союз студентів; Європейська асоціація університетів; Європейська асоціація закладів вищої освіти; Конфедерація європейського бізнесу «БІЗНЕСЄВРОПА»; Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти. – Єреван, 2015 [Електронний ресурс]. – URL: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

2. International Standard Classification of Education (ISCED) Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013) [Електронний ресурс]. –URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

3. Open innovation, open science, open to the world. A vision for Europe – [Електронний ресурс]. - URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3213b335-1cbc-11e6-ba9a-01aa75ed71a1>

На загальнодержавному рівні (у галузі освіти):

4. Закон України «Про освіту» від 05.09. 2017 року № № 2145–VIII / Голос України від 27.09.2017р. – № 178-179. [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

5. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556–VII / Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37–38. [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

6. Закон України «Про професійний розвиток працівників» від 12.01.2012 № 4312-VI {Із змінами, внесеними згідно із Законом № 5067-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 24, ст. 243}. [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>.

7. Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10.02.1998 року № 103/98-ВР [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80/ed20030911>.

8. Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 р. № 1841-III [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.

9. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 року № 2628-III [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.

10. Закон України 2745-VIII «Про фахову передвищу освіту» - Урядовий кур'єр» від 31.07.2019 — № 144

11. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 року № 40-IV [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

12. Національна доктрина розвитку освіти, затверджена Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 [Електронний ресурс] // Освіта України від 23 квітня 2002 р. – С. 16–18. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

13. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 р. №344/2013 [Електронний ресурс] // Урядовий кур'єр від 04.07.2013 р. – № 117. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

14. Національна рамка кваліфікацій / Додаток до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

15. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 / [розроб. : М. Гаврицька та ін.]. – К. : Соцінформ, 2010. – 746 с.

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015 р. № 266 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

17. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» від 06.11.2015 року № 1151 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>.

18. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 р. № 1648) «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-povidomlennya-2016-06-01-metodichni-rekomendacziyi-shhodo-rozroblennya-stand>.

19. Наказ Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2018 р. № 1143 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»» [Електронний ресурс]. – URL: https://vk24.ua/regulations_and_jurisprudence/nakazi/nakaz-ministerstva-socialnoi-politiki-ukraini-pro-zatverdzhennya-profesiynogo-standartu-vchitel.

20. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» [Електронний ресурс]. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.

На загальнодержавному рівні (у галузі дистанційного навчання та інформаційно-комунікаційних технологій):

21. Вимоги до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями, затвержені Наказом Міністерства освіти і науки України від 30.10.2013 року № 1518 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1857-13>.

22. Закон України «Про національну програму інформатизації» від 4.02.1998 р. № 74/98-ВР [Електронний ресурс]. – URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>.

23. Положення про дистанційне навчання, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 року № 466 [Електроний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13/print1360659705227114#n18>.

24. Положення про електронні освітні ресурси, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 р. № 1060 [Електроний ресурс]. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.

25. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затверджене наказом МОН від 08 вересня 2020 року № 1115 [Електроний ресурс]. – URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/77298/

26. Рішення колегії Міністерства освіти і науки України; постанови Президії НАПН України щодо розвитку освіти та дистанційного навчання.

На Університетському рівні:

27. Положення про куратора-тьютора навчальної групи слухачів курсів підвищення кваліфікації за очно-дистанційною формою навчання, затверджене ректором УМО АПН України від 28.09.2009 р. – К. : УМО, 2009. – 15 с.

28. Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», затверджене вченою радою ДВНЗ «УМО» 18 листопада 2015, протокол № 8.

29. Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання/ за заг. ред. В. В. Олійника, М. О. Кириченка; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2016. – 54 с.

30. План-графік підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів освіти на поточний рік та ін.

10. Додатки до освітньо-професійної програми

Таблиця 10.1

Співвідношення навчальних модулів, компетентностей та кредитів у підвищенні кваліфікації керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої освіти (університетів, академій, інститутів), керівних педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів ППО, керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Організація дистанційного навчання в закладах освіти»

№	Компетентності	Модулі	Кредити	Кафедри
<i>Загальні</i>				
1	Освітологічна	Модуль 1. Освітологічний і нормативно-правовий	1	ФОД (0,5 кр)
2	Нормативно-правова			МОП (0,5 кр)

<i>Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні)</i>				
3	Управлінська	Модуль 2. Менеджмент і лідерство	1	МОП
4	Соціально-психологічна	Модуль 3. Соціально-психологічний	1	ПУ
5	Науково-методична	Модуль 4. Посадово-функціональний	1	ПВО / ФОД / ВОСІКТ
6	Інформаційно-комунікаційна	Модуль 5. Інформаційно-комунікаційний	1	ВОСІКТ
7	Інноваційно-дослідницька	Модуль 6. Професійно-особистісний розвиток	1	ВОСІКТ

Таблиця 10.2

Матриця відповідності компетентностей керівних, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої освіти (університетів, академій, інститутів), керівних педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів ППО, керівних та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, керівних та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, керівних та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти (коледжів, технікумів) за тематичним курсом «Організація дистанційного навчання в закладах освіти» дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей керівників, науково-педагогічних та педагогічних працівників з дистанційного навчання та ІКТ	Дескриптори НРК			
	Знання	Уміння	Комунікація	Цінності, автономія та відповідальність
<i>Загальні компетентності</i>				
1. Освітологічна	+			+
2. Нормативно-правова	+			+
<i>Спеціальні (фахові, предметні, функціонально-посадові) компетентності</i>				
3. Управлінська компетентність	+	+		+
4. Соціально-психологічна	+	+	+	+
5. Науково-методична	+	+		+
6. Цифрова	+	+	+	+
7. Професійно-особистісний розвиток	+	+		+

10.3. Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей

Таблиця 10.3

Матриця відповідності визначених ОПП результатів навчання та компетентностей.

Програмні результати навчання	Компетентності								
	Інтегральна	Загальні		Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні)					
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Доказово обґрунтовувати актуальність та доцільність впровадження змішаного навчання	+	+	+					+	
2. Застосовувати сучасні електронні засоби та персональні веб-ресурси в педагогічній практиці, фахово використовувати системи управління навчальними ресурсами	+	+		+	+				+
3. Здійснювати педагогічний супровід освітнього процесу за змішаною формою навчання, впроваджуючи новітні інформаційно-комунікаційні, інтерактивні і цифрові технології та електронні засоби навчання	+							+	+
4. Уміти мотивувати суб'єктів змішаного освітнього процесу для досягнення спільної мети, професійно-особистісного розвитку з акцентом на результат та якість навчання, застосовуючи принципи відкритої освіти	+					+	+		
5. Демонструвати належні вміння діалогічного та толерантного електронного спілкування з усіма суб'єктами освітнього процесу	+						+		+

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Надавати консультації та допомагати здобувачам освіти формувати власні стилі навчання у форматі відкритої освіти, впроваджуючи новітні інформаційно-комунікаційні, інтерактивні і цифрові технології та електронні засоби навчання	+		+	+		+		+	+
7. Розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самовдосконалювати) професійно важливі якості особистості суб'єкта освітнього процесу (громадянськість, відповідальність, рефлексивність, толерантність, здатність до діалогічної взаємодії тощо)	+					+			
8. Здійснювати пошук, збереження, аналіз та презентацію професійно важливих знань із різних джерел та даних експериментальних досліджень із використанням сучасних електронних засобів та інформаційно-цифрових технологій та технологій відкритої науки	+	+				+			+
9. Обирати оптимальну структуру та зміст основних видів забезпечення змішаного навчання, що відповідають вимогам відкритості освіти	+	+	+		+			+	
10. Уміти створювати та запроваджувати інноваційні соціально-педагогічні проекти у різних сферах суспільного життя, визначати обґрунтовані перспективи інноваційних проектів у галузі освіти	+				+				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11. Планувати, розробляти та організовувати електронні освітні курси в освітньому процесі на засадах еколюдиноцентризму, принципів відкритої освіти, керуючись нормативно-правовими документами, вимогами безпеки життєдіяльності, фінансової автономії, етичним кодексом педагога, вимогами інтеграції в європейський освітній простір	+		+			+		+	
12. Організовувати та супроводжувати освітній процес здобувачів освіти з використанням електронних освітніх курсів, персональних веб-ресурсів та цифрових засобів навчання	+	+	+	+					
13. Уміти коректно здійснювати вимірювання та оцінювання рівня успішності засвоєння матеріалу суб'єктів освітнього процесу та забезпечувати моніторинг ефективності освітнього процесу з використанням сучасних програмних засобів та технологій	+	+		+	+			+	+
14. Здійснювати експертизу електронних курсів, ресурсів та засобів навчання та умови його психологічної безпеки, оцінювати рівень інформаційно-комунікаційної компетентності суб'єктів освітнього процесу	+				+			+	+